

GJALLARHORNET

Utges av Svenska Arkeologiska
Samfundet

Årgång 21. Nr.2. 2001

Svenska Arkeologiska Samfundets möte

Torsdagen den 10 maj i Stora Sessions-
salen, SHM/RAÄ, Storgatan 41, Stock-
holm

Program

- kl 16 Svenska Arkeologiska Sam-
fundets årsmöte
- kl 18 Debatt om arkeologiska vi-
sioner och arkeologins samhällsre-
levans

Vad händer inom svensk arkeologi just
nu? Arkeologiska samfundet samlar till
debatt om arkeologiska visioner som
finns inom olika verksamheter med
arkeologi på agendan.

Det finns många goda exempel på bra
arkeologi i Sverige. Aldrig tidigare har så
många arkeologer arbetat med arkeologi
i landet. Aldrig tidigare har så många
människor studerat arkeologi på hög-
skolor eller universitet. Miljontals kro-
nor har investerats i arkeologiska explo-
ateringsundersökningar i samband med
statliga eller kommunala infrastrukt-
relle satsningar. Innehållsrika arkeolo-

giska publikationer av allehanda slag har
skrivits av arkeologer och andra förfat-
tare. Äventyrsfyllda forntidsbyar och
aktiva hembygdsföreningar vittnar om
att det finns ett brett arkeologiskt in-
tresse. Arkeologin lockar.

Trots allt detta kan man undra vad som
händer inom de olika organisationerna.
Orosmoln har vid flera tillfällen under
det senaste året skymt sikten för arkeo-
logiska visioner. För sådana finns hos
varje enskild arkeolog. Strukturella frå-
gor av utbildningspolitisk och kulturpo-
litisk karaktär stramar och skruvar am-
bitioner och vilja att ibland bedriva
meningsfyllda verksamheter. Eller har
arkeologi svårt att hävda sig som ämne i
de ekonomistiska tankegångar som finns
inom svensk utbildningspolitik och
kulturpolitik?

Personer som arbetar i olika arkeolo-
giska världar kommer därför att disku-
tera viktiga frågor om arkeologiska
visioner, och hur man ser på arkeologins
roll och samhällsrelevans idag.

Deltagare: Kristian Berg, Margareta
Bergvall, Mats Burström, Kristina Jenn-
bert, Marie Svedin, Agneta Åkerlund

- ca kl 20:30 Vi räknar med att diskussionen blir intensiv och kan fortsätta över ett glas vin med enkelt tilltugg. Till denna eftersitts görs anmälan senast den 7 maj till Jackie Taffinder (tel.08-5195 5662, e-post: jackie.taffinder@historiska.se)

Välkomna!

Svenska Arkeologiska Samfundet

Styrelsens berättelse för verksamhetsåret 2000-2001

Samfundet har ca 600 medlemmar, därav en förste hedersledamot och två hedersledamöter.

Under verksamhetsåret har 37 nya medlemmar valts in i samfundet.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Ordförande: Agneta Åkerlund

Vice ordförande: Barbro Santillo-Frizell

Sekreterare: Carolina Andersson

Skattmästare: Magnus Elfwendahl

Stipendiesekreterare: Jackie Taffinder

Övriga styrelseledamöter: Noel Broadbent,

Lars Ersgård, Tove Hjørungdal, Elisa-

beth Iregren, Kristina Jennbert, Jarl Nordbladh och Inger Österholm.

Suppleanter: Margareta Bergvall, Stefan

Brink, Kerstin Cassel, Marie Holm-

ström, Anders Kaliff, Lars Lundqvist, Nils Ringstedt och Bent Syse.

Revisorer: Monica Modin och Anders Hedman.

Revisorssuppleanter: David Damell och Ing-Marie Pettersson-Jensen.

Valberedning: Lars Redin, Stig Rydh och Bozena Werbart.

Årsmötet äger rum torsdagen den 10 maj i Stora Sessionssalen, Riksantikvarieämbetet, Storgatan 41 i Stockholm.

Verksamhetsåret mellan årsmötet 2000 och årsmötet 2001 har omfattat följande:

Styrelsen har under verksamhetsåret genomfört sju protokollförda sammanträden, 8 juni (konstituerande), 28 augusti, 19 oktober, 24 november 2000 samt 16 januari, 22 februari och 19 april 2001.

Under verksamhetsåret har kapitalförvaltningen lagts ut på en professionell förvaltare, Nordic Equities Fondkommission AB och bokföringen handhåfts av Cogs & Link AB, ett förslag till nya stadgar utarbetats och en översyn inlett av invalsprocedur och medlemsregister.

I enlighet med verksamhetsplanens prioriterade arbetsuppgifter har diskussionerna fortsatt när det gäller etiska aspekter av den arkeologiska verksamheten, arkeologins roll i samhället och arkeologutbildningen. Arbetet har bedrivits i arbetsgrupper, vilka formulerat underlag för diskussioner och ställningstaganden på större möten. Grupperna har bemannats av styrelseledamöter och tills vidare tyvärr i mindre utsträckning av andra medlemmar.

Diskussionerna om etik ledde fram till att *Riktlinjer för arkeologisk praxis* antogs vid Arkeologmötet i Östersund 5-6 maj 2000. Dokumentet är tänkt som utgångspunkt för en fortlöpande dialog för att hålla den etiska och vetenskapliga

standarden bland landets arkeologer på en fortsatt hög nivå. Under året har Samfundet också värdjat till Regeringen att skriva under 1970 års Unescokonvention om olovlig import, export och överförande av äganderätt av kulturföremål. I samarbete med Östasiatiska museet och med stöd från Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet arrangerade Samfundet den 25 november ett heldagsseminarium om *Svensk arkeologi i utlandet – etiska aspekter*. Seminariet hade en inomvetenskaplig förmiddagsdel och en utåtriktad eftermiddagsdel som var öppen för allmänheten. Sammanlagt deltog ca 150 personer. Seminariet följdes upp av radions vetenskapsredaktion, som gjorde ett program om etiska dimensioner av svenska museers samlingar. De etiska riktlinjerna har presenterats i Gjallarhornet nr 2, 2000, och Populär arkeologi nr 4, 2000. I samarbete med Bricoleur Press förbereder Samfundet en etikvolym för internationell spridning.

Diskussionerna om arkeologins roll i dagens samhälle fick stor uppslutning i Östersund och visade att det är lika viktigt med en dialog mellan arkeologer som med människor utanför arkeologsamhället. Arbetsgruppens uppgift är att främja diskussioner om arkeologins roll i samhället. För att visa arkeologer som interpretatörer föreslogs att vi ska skriva olika typer av berättelser om föremål från det förflutna och därmed låta innebörder i olika sammanhang komma fram. Även om personliga möten och workshops ansågs vara viktigast väckte tanken om nätverk också intresse. Dessvärre var ingen villig att påta sig ansvaret för ett nätverk och därför får nätverksfrågan vila tills vidare.

I linje med Samfundets ambition att integrera svensk arkeologi i internationell arkeologi har ordf. under det gångna året deltagit i Svenska institutets delegationsresa till Kina med syfte att undersöka förutsättningarna för framtida svensk-kinesiska kulturutbyten. Samfundets ordf. ingår i organisationskommittén för European Association of Southeast Asian Archaeologists International Conference i Sigtuna år 2002.

Diskussionerna om arkeologiutbildningen har uppmärksammat att de nuvarande kraven om fyra års finansiering för doktorsexamen är svåra att uppfylla. Tanken att en väsentlig förändring skulle kunna skapas om forskarutbildning kunde öppnas också för licentiatstuderande på så sätt att de kunde ansöka om att antas till en begränsad forskarutbildning på två heltidsår diskuteras vid årsmötet i Östersund. Samfundets styrelse har i en skrivelse till Utbildningsdepartementet hemställt att frågan om att inrätta en särskild antagning till forskarutbildning för licentiatexamen utreds närmare. Utbildningsdepartementet har meddelat att skrivelserna mottagits, men att frågan ännu inte behandlats. Jarl Nordblad, sammanställande i arbetsgruppen för utbildningsfrågor, har åtagit sig uppdraget att kommentera svenska utbildningsförhållanden i kommande temanummer om arkeologiutbildning i *European Journal of Archaeology*.

Current Swedish Archaeology under redaktörskap av Kerstin Cassel och Björn Varenius utkommer under våren 2001 med sin nionde volym.

Samfundets strävan att verka för en långsiktig lösning för fortsatt svensk

medverkan i *Nordic Archaeological Abstracts* har under året inneburit att styrelsen deltagit i diskussioner med de svenska lokalredaktörerna om att ta fram en handlingsplan för att få hela NAA i digital form.

Under 2001 kommer Samfundet att ge ut *Swedish Archaeological Bibliography 1882-1932*, som har sammanställts av Solveig von Essen, Vitterhetsakademiens bibliotek, med förord av Stig Welinder. Vitterhetsakademiens bibliotek står för distribution och lagerhållning.

Genom förmedling av Jan Peder Lamm har Samfundet tagit emot en vädjan om stöd från litauiska arkeologer inför hoten mot nedmontering av deras vetenskapliga publiceringsverksamhet. Samfundets styrelse har tillskrivit två professorer i Litauen och vädjat om deras stöd för fortsatt utgivning av de arkeologiska publikationerna.

Till Rosa och Viktor Tengborgstipendiater för 2001 har utsetts (kompletteras med stipendiaternas namn före årsmötet)

Medlemsbladet *Gjallarhornet* har utkommit med nr 2, nr 3 och nr 4 under 2000 samt nr 1 och nr 2 under 2001. Under året har en större andel av *Gjallarhornet* gått ut som elektronisk post.

Samfundet har under året lagt grunden för att använda internet som informationskanal. Bland annat har Samfundet skaffat sig en domänadress (www.arkeologiskasamfundet.nu).

Samfundet har dessutom etablerat kontakt med motsvarande organisationer i två av grannländerna, nämligen *Det*

norske arkeologmøtet och *The Archaeological Society of Finland*, vilka tillsänds *Gjallarhornet* fortsättningsvis och gärna vill vara med på de svenska Arkeologmötena.

Stockholm den XX

Agneta Åkerlund Carolina Andersson
ordförande sekreterare

Samfundets Estlandsresa är inställd på grund av allt för få anmälningar. Styrelsen tackar professor Göran Hoppe och biträdande länsmuseumchef Gun Westholm för ambitiösa förberedelser med planering av resan.

Dagordning för årsmötet 2001

Torsdagen den 10 maj kl 16:00 Stora Sessionsalen, SHM/RAÄ, Storgatan 41 i Stockholm

1. *Mötets öppnande.*
2. *Fråga om mötets behöriga utlysande.*
3. *Fastställande av dagordning.*
4. *Val av mötesordförande, mötessekreterare samt två justeringsmän tillika rösträknare.*
5. *Upprättande och justering av röstlängd.*
6. *Verksamhetsberättelse (utdelad).*
7. *Bokslut (utdelat).*
8. *Revisionsberättelse.*
9. *Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.*
10. *Val av styrelseordförande (två år).*
11. *Val av övriga tio styrelseledamöter (ett år) och nio suppleanter (ett år).*
12. *Val av två revisorer och två suppleanter.*
13. *Val av valberedning (två år).*
14. *Styrelsens förslag till nya stadgar (utdelat).*
15. *Styrelsens förslag om medlemsavgift (utdelat).*
16. *Fastställande av eventuella avgifter.*
17. *Ärenden väckta av ledamöter.*
18. *Beslut om stipendier ur Rosa Tengborgs stipendiefond.*
19. *Övriga frågor*

Bokslut

Återges sist i detta nummer av Gjallarhornet

Förslag om medlemsavgifter

Det mesta kostar pengar, även för Samfundet. Och självklart är det så att när Samfundet har gott om pengar ger detta möjligheter till ännu fler aktiviteter än när det bara finns lite pengar. Idag använder Samfundet avkastningen från det egna kapitalet till att täcka de löpande administrativa kostnaderna. Andra intäkter borde finnas att tillgå för att reglera dessa medlemsrelaterade kostnader. Samfundets kapital måste ses som en ekonomisk buffert, som främst kan komma till nytta för att öka storleken på de inrättade stipendierna. Vidare kan kapitalet finnas som beredskap för de år när Samfundets kostnader av någon anledning skjutit i höjden och skapat ett underskott. Kapitalet ger handlingsutrymme och styrelsen finner det angeläget att nu vidta initiativ som motverkar en utveckling där kapitalet gradvis urholkas.

Styrelsen föreslår därför

Att årsmötet beslutar om att införa medlemsavgifter för att eftersträva en bättre kostnadstäckning alternativt bidrag till de medlemsrelaterade kostnaderna.

Styrelsens förslag till ändrade stadgar för Samfundet

antaget 22 februari 2001

(ändringar och tillägg i kursiv text – borttagen text inom parentes)

Svenska Arkeologiska Samfundet

Stadgar

Syfte

Samfundets ändamål är att främja svensk arkeologisk forskning genom att förena representanter för dennas olika grenar i regelbundet återkommande sammankomster, där gemensamma problem skall upptagas till behandling samt nya rön och erfarenheter inom de skilda arkeologiska disciplinerna skall framläggas i föredragets, meddelandets eller debattens form. *Samfundet har också till ändamål att genom stipendier stödja arkeologisk forskning.*

Samfundets intresseområde omfattar all arkeologi jämte angränsande forskningsområden inom och utom landet.

Samfundet skall – förutom att verka för sammanhållning och samförstånd mellan alla arkeologer - särskilt ta tillvara arkeologers allmänna yrkesintressen. Det skall ske genom att Samfundet aktivt deltar i samhällsdebatten genom opinionsbildning och såsom remissinstans.

Samfundet skall följa och informera om utvecklingen inom främst svensk arkeologi främst genom årsskriften Current Swedish Archaeology samt genom att 4 gånger per år utge nyhetsbrevet Gjallarhornet.

Allmänt arkeologiskt möte hålls vartannat år.

Medlemskap

§ 1. Samfundet består av hedersledamöter, stiftande ledamöter och ledamöter.

§ 2. Till Samfundets hedersledamöter kan väljas (utses) personer som särskilt gagnat arkeologin (av utmärkt förtjänst om arkeologisk vetenskap).

Till stiftande ledamöter kan antas (väljs) personer, som genom ekonomiskt stöd visat sitt intresse för Samfundet.

Till ledamöter av Samfundet kan antas (väljs) personer, vilka (genom publicerade skrifter eller annan häremot svarande vetenskaplig verksamhet) gjort förtjänstfulla insatser inom de arkeologiska vetenskapsgrenarna. Därvid gäller följande alternativa kriterier:

1. Person som antas som medlem skall vara antagen till forskarutbildning och skall ha publicerat minst en uppsats i erkänd vetenskaplig tidskrift (helst med referee-system).
2. Person som antas som medlem skall ha väldokumenterad, yrkesmässig erfarenhet inom museivärld och/eller kulturmiljövård.

Vill ledamot utträda ur Samfundet, skall ledamoten hos styrelsen skriftligt ansöka härom. Ansökningen skall behandlas vid närmast följande sammanträde med styrelsen.

Samfundets organ

§ 3. Samfundets organ är årsmötet, styrelsen, revisorerna och valberedningen.

Styrelsen

§ 4 (§3). Samfundets angelägenheter handhas av en styrelse, vilken väljs av årsmötet. Till styrelsen är endast ledamöter valbara. Styrelsen består av 10 ledamöter

jämte ordförande samt högst 9 suppleanter. Ordförande väljs av årsmötet för en period av två år; omval för ytterligare en period må i undantagsfall ske. Styrelsen utser inom sig vice ordförande, sekreterare och skattmästare.

På årsmötet väljs jämväl två revisorer och två revisorssuppleanter. Förslag till val av ordförande, styrelse och revisorer upprättas av en av årsmötet för två år utsedd valberedning bestående av tre personer.

§ 5 (§4). Styrelsen är beslutsmässig då minst 6 av dess ledamöter är närvarande. Suppleanter äger rösträtt i den mån ordinarie ledamöter ej är närvarande och i den ordningsföljd de invalts. Vid lika röstetal är ordförandens röst utslagsgivande.

Ledamöterna

§ 6 (§5). Ledamot erlägger vid inval en engångsavgift, som föreslås av styrelsen och fastställs av årsmötet. (Däremot uttages icke årsavgift.)

§ 7 (§ 6). Samfundets ledamöter antas (väljs) av styrelsen (jfr §2). För att antas som ledamot (inval) i Samfundet fordras bifall av 2/3 av totala antalet styrelseledamöter. (Varje ledamot av Samfundet äger att till styrelsen inge förslag om nya ledamöter i Samfundet.)

§ 8 Samfundets styrelse äger vid behov besluta om avgifter för särskilda ändamål.

Verksamhetsår

§ 9. Samfundets verksamhetsår utgörs av kalenderår.

§ 10 (§7). Samfundet sammanträder minst två gånger årligen, därav en gång på hösten och en gång på våren. Årsmötet sammanfaller med en av årssammankomsterna.

§11. Styrelsen skall senast den 1 mars närmast efter verksamhetsårets utgång till revisorerna avlämna årsredovisning med förvaltningsberättelse. Styrelsen äger vidare att till årsmötet föreslå en verksamhetsplan och en budget.

Årsmöte

§ 12. Årsmöte hålls senast före maj månads utgång. Årsmötena bör (dock) förläggas regelmässigt till Stockholm, Uppsala, Lund, Göteborg eller annan ort, när så finnes lämpligt.

Kallelse till årsmöte skall ske genom meddelande i Gjallarhornet eller – om så ej är möjligt – genom brev eller e-post till alla medlemmar.

Kallelse skall ske minst tre veckor före mötet. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Verksamhetsberättelse med bokslut, revisionsberättelse, verksamhetsplan och budget för det närmaste året, förslag från valberedningen samt eventuellt övriga handlingar av betydelse för beslut i viktiga frågor skall finnas tillgängliga i anslutning till årsmötet.

Förslag som medlem vill ha behandlat på årsmöte lämnas till styrelsen fyra veckor före mötet.

Vid omröstning tillämpas enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst. Vid årsmöte skall följande ärenden förekomma:

1. Mötets öppnande.
2. Fråga om mötets behöriga utlysande.
3. Fastställande av dagordning.

4. Val av mötesordförande, mötessekreterare samt två justeringsmän tillika rösträknare.

5. Upprättande och justering av röstlängd.

6. Behandling av förvaltningsberättelse och revisionsberättelse.

7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.

8. Val av styrelseordförande.

9. Val av övriga styrelseledamöter och suppleanter.

10. Val av revisorer och suppleanter.

11. Fastställande av eventuella avgifter.

12. Val av valberedning.

13. Ärenden väckta av styrelsen eller ledamöter.

14. Beslut om stipendier ur Rosa Tengborgs stipendiefond.

15. Övriga frågor.

§ 13. Extra årsmöte kan utlysas när så erfordras eller när revisorerna så påfordras. Kallelse till extra möte skall jämte föredragningslista utfärdas senast tre veckor före mötet genom Gjallarhornet eller om så ej är möjligt genom brev eller e-post till ledamöterna. Vid det extra årsmötet behandlas endast frågor som föranlett mötet och som upptagits på föredragningslistan.

Samfundets angelägenheter

§ 14 (§ 8). Sekreteraren skall (föra förteckning över Samfundets ledamöter, upprätta protokoll vid Samfundets sammankomster, förbereda ärendena till sammankomsterna samt befordra till verkställighet de vid dessa fattade besluten) bevaka att fattade beslut verkställs. Det åligger även sekreteraren att skicka kallelser till styrelsemöten och årssammankomster.

§ 15 (§ 9). Skattmästaren skall handha Samfundets ekonomiska angelägenheter och tecknar jämte ordföranden Samfundets firma.

§ 16 Samfundets styrelse ansvarar för förvaltning av Samfundets stipendiefonder samt bereder och beslutar om stipendier.

§ 17 Redaktörer för Current Swedish Archaeology tillsätts av styrelsen.

§ 18 (§ 10). Redogörelser för Samfundets verksamhet skall periodiskt publiceras.

§ 19. Förteckning skall föras över Samfundets ledamöter.

Firma och säte

§ 18 (§11). Samfundet vars firma är Svenska Arkeologiska Samfundet har sitt säte i Stockholm.

Stadgeändring

§ 19 (§ 12). Ändringar av dessa stadgar beslutas endast på ordinarie årsmöte efter förberedande behandling av styrelsen.

Upplösning av Samfundet

§ 20 (§13). Om Samfundet upplöses överlämnas dess tillgångar till Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien att användas för befrämjande av arkeologisk verksamhet. Beslut om upplösning fattas vid två på varandra följande årsmöten.

Bokslut 2000

PRELIMINÄR RESULTATRÄKNING

Belopp i SEK	2000-12-31	1999-12-31
Rörelsens Intäkter		
Inträdesavgifter	2 100	1 900
Försäljning CSA Årsboken	71 077	62 424
Bidrag HSFR	100 000	100 000
Summa intäkter	173 177	164 324
Rörelsens kostnader		
Kostnader Samfundet	-120 335	-60 279
Kostnader Förlaget	-195 206	-176 948
Kostnader Kapitalförvaltning	-95 057	-
Arkeologmötet	-10 918	-
Etikmötet november	-3 928	-744
Summa rörelsekostnader	-425 444	-237 971
Resultat före avskrivning	-252 267	-73 647
Finansiella intäkter och kostnader		
Räntor och utdelningar	26 107	39 522
Finansiella kostnader	-7 574	-1 008
Resultat vid försäljning av aktier och andelar	207 090	2 969 600
Resultat efter finansiella int & kostn	-26 644	2 934 467
Utdelning stipendier och avsättning till fonder		
Utdelning stipendier	-27 358	-20
Avsättning till Victor o Rosa Tengborgs fond	27 413	20 027
Avsättning till F Hallbergs fond	-	-
Avsättning till Dendrokronologiska fonden	-	-
Avsättning till Hasselblad & Hägglund	-	-
Avsättning Förlag	-	-
Resultat efter avsättning till fonder	-26 589	2 934 494
ÅRETS RESULTAT	-26 589	2 934 494

PRELIMINÄR BALANSRÄKNING

Belopp i SEK	2000-12-31	1999-12-31
TILLGÅNGAR		
<i>Omsättningstillgångar</i>		
Kortfristiga placeringar		
Aktier i börsnoterade bolag	3 101 289	2 877 552
Summa kortfristiga placeringar	3 101 289	2 877 552
Kortfristiga fordringar		
Förutbetalda kostn & upplupna intäkter	30 281	-
Div övriga kortfristiga fordringar	340	-
Summa kortfristiga fordringar	30 621	2 877 552
Kassa och Bank		
Kassa	0	1 525
Postgiro	12 534	24 003
Bank	386 925	652 103
Summa kassa och bank	399 459	677 631
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	3 531 369	3 555 183
Summa TILLGÅNGAR	3 531 369	3 555 183

PRELIMINÄR BALANSRÄKNING, forts

Belopp i SEK	2000-12-31	1999-12-31
--------------	------------	------------

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget Kapital

Fritt eget kapital

Victor o Rosa Tengborgs fond	204 262	231 675
F Hallbergs fond	19 906	19 906
Dendrokronologiska fonden	8 137	8 137
Hasselblad & Hägglund	20 370	20 370
Avsättning Förlag	1 785	1 785
Balanserade vinstmedel	255 306	255 306
Föregående års resultat	2 934 494	-
Årets resultat	-26 589	2 934 494

Summa fritt eget kapital **3 417 671** **3 471 673**

Summa eget kapital **3 417 671** **3 471 673**

Kortfristiga skulder

Skatteskulder	45 709	52 991
Upplupna kostn och förutbetalda intäkter	66 709	30 519
Övriga kortfristiga skulder	1 280	-
<i>Summa kortfristiga skulder</i>	113 698	83 510

Summa SKULDER
och EGET KAPITAL **3 531 369** **3 555 183**